

แบบเรื่องสัญญาปีศาจในนวนิยายเรื่อง The End Specialist ของ ดรูว์ มาการี
Tale type of the Devil's Contract in The End Specialist by Drew Magary

ภาณุพงษ์ อองค้อมรัตน์¹

Panupong Ong-amornrat¹

บทคัดย่อ

บทความนี้ศึกษาแบบเรื่องสัญญาปีศาจของนวนิยายเรื่อง *The End Specialist* (2011) ของ ดรูว์ มาการี (Drew Magary) ผู้แต่งได้ใช้แบบเรื่อง 756B ซึ่งเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับมนุษย์ผู้ชายวิญญาณให้กับปีศาจ โดยรวบรวมไว้ในหนังสือ *The Types of the Folktale* ของสตีท ทอมป์สัน จากการศึกษาพบว่า เนื้อเรื่องในนวนิยายคัดสรรได้นำแบบเรื่องนำแบบเรื่องดังกล่าวมาใช้ โดยมีการปรับเปลี่ยนรายละเอียดในแบบเรื่องให้สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน อาทิ ตัวละครปีศาจและรูปแบบของสัญญา ผู้แต่งยังได้นำเสนอหนทางความเป็นอมตะด้วยการใช้เชื้อไวรัสที่มาจากเลือดดัดแปลงพันธุกรรมและผลิตซ้ำความเชื่อที่ว่าด้วยมนุษย์คนใดก็ไม่สามารถเอาชนะความตายได้

ABSTRACT

This article aims to study tale type of devil's contract in *The End Specialist's* Drew Magary. The author uses tale type 756B The Devil's Contract gathered in *The Types of the Folktale* by Stith Thompson. The study shows that there is the tale type about The Devil's Contract used in the selected novel. Whereas the novel is about a man selling soul to the devil, the original tale is adapted in detail to make it appropriate with the social context such as devil character and form of the contract. The protagonist uses vector virus as a way to access immortality but he has to confront with the failure. I argue that such presentation reproduces the belief that we cannot conquer the death.

Key Words: Tale type, Devil, The Devil's Contract, Drew Magary.

E-mail: Panupongong@gmail.com

คำนำ

นวนิยายที่นำแบบเรื่องมาดัดแปลงนั้นมีอยู่เป็นจำนวนมาก และหนึ่งในแบบเรื่องที่โดดเด่นคือแบบเรื่องของสัญญาปีศาจที่ผู้ชายวิญญาณได้เห็นยินยอมแลกกับอำนาจทางโลกเหนือผู้อื่น ผู้วิจัยคิดว่าแบบเรื่องดังกล่าวสามารถนำมาวิเคราะห์กับนวนิยายคัดสรรที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการวิจัยได้ เนื่องจากความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ของโลกอนาคตที่ตัวละครเอกต้องการนำมาใช้เพื่อเป็นหนทางสู่ความเป็นอมตะได้นำมาซึ่งความตายของตัวละคร ผู้วิจัย

¹ ภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร 10330

Department of Comparative Literature, Faculty of Arts, Chulalongkorn University, Bangkok 10330

วิเคราะห์ว่าสภาพดังกล่าวไม่ต่างจากความตกต่ำทางจิตวิญญาณของผู้เซ็นสัญญาปีศาจที่สุดท้ายต้องพบจุดจบด้วยการตกรก พร้อมกับตอกย้ำว่าไม่มีมนุษย์คนใดสามารถเอาชนะกฎธรรมชาติหรือพระเจ้าได้

แบบเรื่อง (tale type) คือ โครงเรื่องที่ทำให้นิทานแต่ละเรื่องแตกต่างไปจากเรื่องอื่นๆ ดังที่สตีท ทอมป์สัน (1977) ได้ให้คำนิยามว่า

A type is a tradition tale that has an independent existence. It may be told as a complete narrative and does not depend for its meaning on any other tale. It may indeed happen to be told with another tale, but the fact that it may appear alone attests its independence. It may consist of only one motif or of many. (Thompson, 1977:415)

ศิริพร ณ ถลาง (2552) ได้แปลความหมายของคำว่าแบบเรื่องว่า

ในทางคติชนวิทยา มีศัพท์เฉพาะว่า แบบเรื่องนิทาน (tale type) หมายถึงโครงเรื่องของนิทานที่ทำให้นิทานแต่ละเรื่องมีลักษณะเฉพาะต่างจากนิทานเรื่องอื่นๆ...แบบเรื่องนิทานแต่ละแบบดำรงอยู่อย่างอิสระในลักษณะของเรื่องเล่าที่สมบูรณ์ในตัวเอง นิทานแต่ละแบบเรื่องอาจประกอบด้วยอนุภาคเดียวหรือหลายอนุภาคก็ได้

(ศิริพร, 2552:6)

อุปกรณ์และวิธีการ

ผู้วิจัยเลือกใช้การจัดหมวดหมู่แบบเรื่องของ สตีท ทอมป์สัน ที่รวบรวมไว้ในหนังสือชุด The Folktale เป็นหลัก ในการเทียบเคียงเหตุการณ์และลักษณะของตัวละครที่พบในนวนิยายที่เลือกมาศึกษา

ผลการทดลองและการวิจารณ์

ตัวละครในนวนิยายเรื่อง The End Specialist ชื่อ จอห์น ฟาร์เรลล์ (John Farrell) เป็นนักกฎหมาย วัย 29 ปี ที่ต้องการแสวงหาความเป็นอมตะและพลังอำนาจทางโลกเหนือมนุษย์ทั่วไป เขาจึงเริ่มตามหาแพทย์ผู้สามารถคิดวัคซีนเปลี่ยนแปลงพันธุกรรมในร่างกายของเขาไม่ให้เสื่อมลง เขาสามารถค้นหาเบอร์โทรศัพท์และที่อยู่ของแพทย์คนดังกล่าวจากเพื่อนที่ทำงานเกี่ยวกับการเงินการธนาคาร นายแพทย์ผู้นี้บอกว่าการทำวัคซีนอมตะได้ จะต้องใช้เลือดของเจ้าของมาตัดแปลงพันธุกรรมและฉีดกลับเข้าไปใหม่ในร่างกาย เมื่อเขาได้รับความเป็นอมตะแล้ว เขากลับใช้ชีวิตแบบไร้ทิศทางจนเงินหมดและต้องมาทำอาชีพ “end specialist” หรือ “ผู้เชี่ยวชาญการจบชีวิต” ซึ่งรับหน้าที่ในการกำจัดประชากรล้นเกินตามคำสั่งของรัฐบาลอเมริกา

ลักษณะการดำเนินเรื่องของนวนิยายข้างต้นสอดคล้องกับแบบเรื่อง 756B The Devil's Contract² สัญญาปีศาจ ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับมนุษย์ผู้ขายวิญญาณให้กับปีศาจ และยังตรงกับอนุภาค M211 Man sells his soul to

² แบบเรื่องดังกล่าวได้รับการจัดประเภทไว้โดย แอนดี อาร์เน นักคติชนวิทยาชาวฟินแลนด์ แบบเรื่องที่ถูกนำมาใช้นั้น เป็นแบบเรื่องที่จัดไว้ในเรื่องเล่าทางศาสนา (religious tales) และอยู่ในหมวดพระเจ้าประทานรางวัลและลงโทษ (God Rewards

devil มนุษย์ขายวิญญาณให้กับปีศาจ เนื่องจากลักษณะที่โดดเด่นของการกระทำของตัวละครเอก คือ การยอมสละเลือดเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการผลิตวัคซีนอมตะ ตามความเชื่อของศาสนาคริสต์ เลือด คือ สิ่งที่พระเจ้าประทานมาให้ และเป็นสิ่งที่แสดงถึงโลหิตที่พระเยซูคริสต์ทรงสละเพื่อไถ่บาปมนุษย์ แต่จอห์นกลับนำเลือดมาดัดแปลงพันธุกรรมของตนเพื่อให้มีอำนาจเหนือมนุษย์ ผู้วิจัยเสนอว่าการกระทำของจอห์นตามที่กล่าวมาจัดได้ว่าเป็นการทำสัญญาฉบับปีศาจรูปแบบหนึ่ง แม้ไม่ได้มีสัญญาบอกไว้ให้เห็นเหมือนกับเรื่องการขายวิญญาณที่ต้องมีการเซ็นด้วยเลือดบนแผ่นกระดาษ และมีปีศาจปรากฏกายออกมารับการเซ็นสัญญา แต่การเซ็นสัญญาเพื่อความเป็นอมตะและอำนาจทางโลกด้วยเลือดที่เป็นของสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ก็ไม่ต่างจากการลดค่าของตัวเองเพื่อเป็นทาสของปีศาจ และหลงผิดว่าสิ่งที่กำลังกระทำคือการยกระดับตนเองให้สูงขึ้นเทียบเทียมพระเจ้า

จอห์นไม่เคยทราบมาก่อนว่าเลือดของตนเป็นแบบใดและสำคัญเพียงใด เขามองเลือดสีแดงเข้มที่ไหลเข้าขวดแก้ว และคิดว่าแม้แต่คนผสมสีวาดภาพหรือลิปสติกยังผสมสีได้ไม่เหมือนขนาดนี้ เลือดเหล่านี้ดูเหมือนจะมีชีวิต จอห์นคิดว่าถ้าหากทุกอย่างเป็นไปได้ด้วยดีตามแผน เขาสามารถทำกำไรให้กับชีวิตของเขาได้มากกว่านี้

John: “[...] I'd never stopped to consider my own blood before. I'd only really thought of it as the fluid that occasionally seeps out of my body, causing me great alarm. Nothing deeper than that. Now I stared at the blood filling the vial, and it was that deep, rich, unmistakable red, the kind of red they try to reproduce in paint and in lipstick but can never quite match. It looked vital, as if it had its own pulse. Active. Alive. If all went according to plan, I thought, it would soon return to me even more so.” (Magary,2011:9)

หรือกล่าวได้อีกนัยหนึ่ง จอห์นไม่ต่างจากมนุษย์ทั่วไปที่ยอมให้ระบบบริโภคนิยมที่เน้นการใช้เงินตราหาซื้อความสุขและสินค้าต่างๆมาประดับชีวิต ความเป็นอมตะที่จอห์นกำลังหาซื้ออยู่นั้น ไม่แตกต่างจากสินค้าชนิดหนึ่งที่ใช้เงินซื้อหามาครอบครองได้

การที่จอห์นซื้อวัคซีนอมตะอาจจะตีความได้ว่าเขากำลังขายวิญญาณให้กับระบบบริโภคนิยมที่มุ่งการหาซื้อความสุขทางโลกมากกว่าสนใจเรื่องจิตวิญญาณหรือศาสนา

John: “I heard the doctor walking over to the door and I watched the knob turn. He didn't quite look the way I thought he would. He was middle-aged, but still youthful looking. Tan. Sharp silver hair. He didn't look much older than forty. And more like a banker than a doctor.” (Magary,2011:4)

ความเป็นอมตะที่เคยเป็นสมบัติสำหรับเทพเจ้าเท่านั้นกลับกลายเป็นสินค้าที่มนุษย์ผู้ทะเยอทะยานแลกเปลี่ยนซื้อขายกันในตลาดมืดและกำลังจะแพร่หลายในสังคมอเมริกา ยิ่งไปกว่านั้น เขากำลังคิดว่าการนำเลือดซึ่งเป็นสิ่งที่

and Punishes 750-779) ส่วนตัวอักษรภาษาอังกฤษที่ตามมานั้นคือการจัดแยกประเภทย่อยไปตามเนื้อเรื่องที่ปรากฏในนิทานจากทั่วทุกมุมโลก

สำคัญต่อการดำรงชีวิตมนุษย์มาทำกำไรจากการใช้ชีวิตเสพความสุข คือ หนทางที่ถูกต้อง แต่กลับเป็นผลตรงข้ามในเวลาต่อมา เพราะเขากลับต้องหมดตัวและต้องทำงานที่ไร้ศีลธรรมมากกว่าเดิมเพื่อประทังชีวิต

ชีวิตของจอห์นตกต่ำถึงขนาดต้องยอมทำอาชีพ “ฆ่าคน” หรือ “end specialist” ที่รัฐบาลอเมริกาให้การสนับสนุนเงินทุนเพื่อต้องการควบคุมประชากรที่เพิ่มขึ้นเนื่องจากความเป็นอมตะ ทำให้ทรัพยากรไม่เพียงพอต่อจำนวนประชากร อีกทั้งยังมีคนอีกมากที่ต้องการจบชีวิตอันน่าเบื่อหน่าย นอกเหนือไปจากการที่จอห์นต้องหมดตัวเพราะใช้ชีวิตไร้สาระจากการดื่มกิน ณ บัดนี้ เจ้านายคนใหม่ของเขาชื่อ แมตต์ ได้สัมภาษณ์เขาว่าเหตุใดเขาจึงต้องการทำงานนี้ งานนี้เป็นงานที่ต้องสวมบทผู้เชี่ยวชาญการจบชีวิตคน นั่นคือ ต้องเป็นครึ่งมนุษย์ครึ่งยมทูต และต้องทำรูปแบบความตายที่ถูกค่าต้องการซึ่งเป็นสิ่งที่น่าเกลียดน่ากลัวมาก

Matt: “So why start work now?”

John: “Well, I got tired of drinking. And I ran out of money.

Matt: “Yes, I’m sure you did. I mean, why start this job? Why do this? I mean, this is a weird job. You know that, right? We’re end specialist here. That means you’re basically half angel of death, half event planner. What about that appeals to you? And don’t say the event planning part, because no one likes the event planning part. That part is shit.” (207:2011)

ตอนนี้จอห์นจึงไม่ต่างจากปีศาจร้ายที่ต้องดำรงชีวิตอยู่ด้วยการล่าวิญญาณมนุษย์ที่แม้จะสมัครใจตายก็ตาม มนุษย์ไม่ควรที่จะฆ่ามนุษย์ด้วยกันเอง ความเป็นอมตะที่จอห์นถวิลหาและคิดว่าเป็นหนทางในการอยู่รอดจากความตาย กลับกลายมาเป็นการทำร้ายตัวเอง นอกเหนือจากการที่เขาต้องเผชิญปัญหาเรื่องเงิน เพราะใช้ชีวิตแบบไม่รู้คุณค่า สถานการณ์ของเขาเลวร้ายลงยิ่งกว่าเก่าด้วยการต้องลดทอนคุณค่าของตนเองกลายเป็นปีศาจผู้วิหิงแกลงกับเงินในการดำรงชีพ ผู้วิจัยคิดว่าจอห์นไม่ใช่เพียงแค่ครึ่งมนุษย์ครึ่งยมทูตตามที่แมตต์กล่าว แต่จอห์นเป็นปีศาจในร่างมนุษย์เสียแล้ว และเป็นการบอกโดยนัยว่า ชีวิตต่อไปของเขาคงไม่มีวันได้กลับไปเป็นมนุษย์ธรรมดาคนหนึ่งเป็นอันขาด

สัญญาปีศาจที่จอห์นทำครั้งแรกนั้น เป็นการทำกับนายแพทย์เพื่อหนทางสู่ความเป็นอมตะ ทำให้ชีวิตของเขาต้องเดินบนหนทางแห่งความพินาศด้วยการดื่มกินและเที่ยวเตร่อย่างไม่มีจุดหมาย ปีศาจนั้นไม่ได้มีลักษณะตายตัว เช่น มีเขา มีปีกหรือกีบเท้า พร้อมด้วยรูปร่างน่าเกลียดน่ากลัวอย่างเดียวนะ แต่กลับเป็นภาพของนายแพทย์กึ่งนายธนาคาร ซึ่งบ่งบอกได้ว่าปีศาจในยุคสมัยศตวรรษที่21 มาในรูปแบบที่หลากหลาย การที่ปีศาจมีรูปร่างเช่นนั้นบ่งบอกถึงชีวิตของจอห์นได้เป็นอย่างดี กล่าวคือ จอห์นต้องการ “ศิลาเนกปราชญ์” ที่สามารถบันดาลชีวิตให้เป็นอมตะ นายแพทย์ คือ สัญลักษณ์ของผู้ที่ค้นพบความลับของชีวิตเหมือนกับนักเล่นแร่แปรธาตุในยุคกลางที่มีความสามารถในการจัดการธาตุและวัตถุในโลกธรรมชาติ ส่วนนายธนาคาร คือ สัญลักษณ์ของการบริโภคนิยมและระบบเศรษฐกิจทุนนิยม

อย่างไรก็ตาม ขณะที่จอห์นคิดว่าเขาสามารถ “ทำกำไร” จากเลือดของเขาได้ หากเขาได้รับความเป็นอมตะเพราะเขามีเวลามากมายในชีวิตนี้ แต่เขากลับหมดตัวเพราะใช้ชีวิตกับการบริโภคนิยมมากเกินไปโดยไม่ได้ผลิตสิ่งใดที่เป็น

ประโยชน์ให้กับตนเอง ส่วนปีศาจในร่างมนุษย์คนที่สองที่เขาทำสัญญาด้วย คือ แม็ตต์ ผู้รับเขาเข้าทำงานในฐานะ “end specialist” หรือผู้เชี่ยวชาญการจบชีวิต ปีศาจคนนี้ทำหน้าที่ล่ามนุษย์ตามคำสั่งรัฐบาลอเมริกา และจอห์นก็ต้องทำหน้าที่เช่นเดียวกับปีศาจที่เขาเซ็นสัญญาด้วย จอห์นจึงกลายเป็นปีศาจร้ายและรับลักษณะนิสัยตามรูปลักษณะของคนที่เขา “ขายวิญญาณ” ให้ด้วย นั่นคือ “การฆ่าคน” ส่วนสัญญานั้น แม้จะไม่ได้มีรูปร่างเป็นเหมือนแผ่นกระดาษและต้องลงนามกันด้วยปากกา แต่มาในรูปแบบของการยอมทำตามความปรารถนาของตนโดยไม่คำนึงถึงผลที่จะตามมา ดังเช่นเงินที่จอห์นใช้จ่ายหมดไปกับความเป็นอมตะนั้น เป็นเหมือนกับ “สัญญา” ที่ผู้มีอำนาจในประเทศให้การรับรองว่าเงินที่มีนั้นสามารถชำระหนี้ได้ตามกฎหมายตามที่ค่าเงินบนธนบัตรหรือเหรียญได้กำหนดไว้ เงินดังกล่าวถ้าหากไม่ใช้ก็หมายความว่าผู้ใช้ไม่ได้ยินยอม “เซ็นสัญญา” ให้การใช้จ่ายหรือการชำระหนี้เกิดขึ้น แต่การที่จอห์นใช้จ่ายจนหมดตัวนั้นหมายความว่าเขายอมพันธนาการตนเองไว้กับสัญญาแห่งความชั่วร้าย จนนำไปสู่การทำอาชีพ “end specialist” หรือผู้เชี่ยวชาญการจบชีวิตนั่นเอง

สรุป

จากการศึกษาวิเคราะห์ลักษณะการดำเนินเรื่องในนวนิยายเรื่อง *The End Specialist* นั้น พบว่าลักษณะการดำเนินเรื่องสอดคล้องกับแบบเรื่อง 756B *The Devil's Contract* สัญญาปีศาจ ซึ่งสามารถเชื่อมโยงกับอนุภาค M211 *Man sells his soul to devil* มนุษย์ขายวิญญาณให้กับปีศาจ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากยุคสมัยที่เปลี่ยนไปมีผลทำให้รูปแบบการทำสัญญาเปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ ปีศาจไม่ได้มีลักษณะเหมือนกับสัตว์ร้ายที่มาจากนรก แล่นแบ่งระหว่างมนุษย์และปีศาจได้พร่าเลือนไป มนุษย์และปีศาจเป็นสิ่งเดียวกันและมีรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้น อาทิ นายแพทย์และนายธนาคารที่ตัวละครเอกได้จ้างผลิตวัคซีน และสัญญาก็ไม่ได้มาจากกระดาษที่ต้องเซ็นด้วยเลือดหรือลงนามด้วยชื่อของผู้ขายวิญญาณ แต่การใช้ชีวิตอย่างไร้แก่นสารโดยใช้เงินหมดไปกับการดื่มกิน โดยนัยหนึ่งคือการก่อกวนกับผู้มีอำนาจในการอนุมัติเงินตราให้กับเขา เมื่อจอห์นไม่รู้จักคุณค่าของการดำรงชีวิต ทำให้เขาต้องพันธนาการตนเองไว้กับสัญญาปีศาจที่ทำให้เขากลายเป็น “ยมทูต” โดยปริยาย

เอกสารอ้างอิง

ศิริพร ฤ กลาง.2552. **ทฤษฎีคติชนวิทยา: วิธีวิทยาในการวิเคราะห์ตำนานและนิทานพื้นบ้าน.**

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Magary, Drew.2011. *The End Specialist*. London: Harper Voyager.

Thompson, Stith. 1977. *The Types of the Folktale*. Berkley: University of California Press.